

PRAKTISCH BOEKHOUDEN VOOR KLEINE VZW'S

PRAKTISCH BOEKHOUDEN VOOR KLEINE VZW'S

ROLAND VAN HECKE

Directeur VSDC vzw
Erkend Boekhouder-Fiscalist aangesloten
bij het BIBF

Lid werkgroep vzw's in de
Commissie voor Boekhoudkundige Normen

JEAN PIERRE VINCKE

Ere-bedrijfsrevisor

Lid werkgroep vzw's in de
Commissie voor Boekhoudkundige Normen

Vierde, volledig herwerkte uitgave

intersentia

Antwerpen – Oxford

Eerste uitgave: november 2004
Tweede uitgave: februari 2005
Derde, volledig herwerkte uitgave: december 2005
Vierde herwerkte uitgave: november 2008

Praktisch boekhouden voor kleine vzw's
Roland Van Hecke en Jean Pierre Vincke

© 2008 Intersentia
Antwerpen – Oxford
www.intersentia.be

ISBN 978-90-5095-858-5
D/2008/7849/97
NUR 786

Behoudens uitzondering door de Wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht, c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

VOORWOORD

De Wet van 27 juni 1921, gewijzigd door de Wet van 2 mei 2002, heeft gezorgd voor een ingrijpende wijziging in de boekhoudkundige administratie voor de vzw's.

Met “ingrijpend” bedoelen we dan ook dat de nieuwe wet niet alleen een verplicht model van dagboek van ontvangsten en uitgaven oplegt aan de vzw's maar dat zij nu ook een “staat van ontvangsten en uitgaven” evenals een “staat van vermogen, met toelichting” moeten neerleggen op de griffie van de Rechtbank van Koophandel.

De wetgever van 2002 heeft duidelijk willen zorgen voor transparantie, zowel op administratief vlak als op het vlak van de boekhouding.

Nochtans moeten de kleinere vzw's nu ook niet afgeschrikt worden door deze nieuwe regelgeving op het vlak van de boekhouding.

Het principe van ontvangsten en uitgaven kon weerhouden worden en wat uiteindelijk in het KB werd opgenomen is een minimale verplichting van inschrijving in de dagboeken van ontvangsten en uitgaven, “wettelijk” beperkt tot 4 kolommen waarvan de laatste uitsplitsingskolom “diverse” werd genoemd en dus dreigt de vuilnisbak te worden van alle verrichtingen die niet in de andere drie werden vermeld.

Het enige wat nieuw is in deze wetgeving op boekhoudkundig vlak voor “kleine” vzw's, is dat zij nu jaarlijks op de griffie van de rechtbank van koophandel een staat van ontvangsten en uitgaven evenals een staat van vermogen van de vzw moeten neerleggen.

Deze verplichting tot neerlegging is echter een goede zaak voor vzw's. In het verleden werden zij vaak beschouwd als die organisatievorm waarin alle transparantie zoek was en waarvan niemand ook maar enig zicht had op de financies. Op die wijze stonden zij in de diverse media ook eerder in een negatief daglicht. Door het verplicht openbaar maken van hun cijfers kunnen derden nu ook ongehinderd een zicht krijgen op de werking van de vzw. Zo zal de wetgever er dan misschien ook in slagen om de schijn-vzw's weg te halen en de echte vzw's in alle rust en sereniteit hun werking verder te laten voeren.

Wij zijn ervan overtuigd dat het meer dan ooit de vrijwilligers zijn in de vzw's, die door een correcte manier van werken en door hun gedrevenheid voor de opwaardering van het verenigingsleven in Vlaanderen ervoor zullen zorgen dat zij bepalend zullen zijn voor de reële toepassing van de wet.

Daarom ijveren wij als VSDC, met deze ontelbare vrijwilligers, die de overdreven betutteling en wetgeving vanwege de overheid meer dan moe zijn, voor een glashelder verenigingsleven in Vlaanderen.

R. Van Hecke en J.P. Vincke

INHOUD

VOORWOORD	v
-----------------	---

HOOFDSTUK 1.

WETTELIJK KADER	1
1.1. Wet van 27 juni 1921 gewijzigd door de Wet van 2 mei 2002 (B.S. 11 december 2002)	1
1.2. KB 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk gewijzigd door het KB 15 september 2006	2
1.2.1. Verslag aan de Koning	2
1.2.2. Tekst Koninklijk Besluit 26 juni 2003 gewijzigd door het KB 15 september 2006	11

HOOFDSTUK 2.

TOEPASSINGSGBIED EN VERDUIDELIJKING	21
2.1. Soorten verenigingen	21
2.2. Kleine vzw	21
2.2.1. Werknemers	21
2.2.2. Ontvangsten	23
2.2.2.1. Gewone ontvangsten	23
2.2.2.2. Uitzonderlijke ontvangsten	25
2.2.3. Balanstotaal	25
2.2.4. Kan de kleine vzw opteren voor een “volledige boekhouding”?	26
2.2.5. Wat indien een kleine vereniging balanceert op de rand tussen een grote en een kleine vzw?	27
2.3. Grote vzw	27
2.4. Zeer grote vzw	28
2.5. vzw's die andere boekhoudkundige verplichtingen hebben	28
2.6. Bevoegdheid van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen.	30

HOOFDSTUK 3.

“HET VERKRIJGEN VAN TRANSPARANTIE”	31
3.1. Interne transparantie	31
3.1.1. Opmaken van een begroting	31
3.1.2. Opmaken van een jaarrekening.	32
3.1.3. Het recht op inzage in de boekhoudkundige documenten.	33
3.2. Externe transparantie.	34

HOOFDSTUK 4.

BOEKHOUDKUNDIGE PRINCIPES VOOR KLEINE VZW'S	35
4.1. Een vereenvoudigde boekhouding houden	35
4.2. Registratie van de verrichtingen in een ongesplitst dagboek	35
4.3. “Zonder uitstel” inschrijven van de verrichtingen	37
4.4. Volgens principes van “voorzichtigheid, oprechtheid, goede trouw” en verantwoordingsstukken	37
4.5. Inschrijving naar tijdsorde	38
4.6. Continuïteit van de inschrijvingen	40
4.7. model van dagboek	40
4.8. Wat dient er met het ongesplitste dagboek te gebeuren?	41
4.9. Toelichting bij de rubrieken in de dagboeken	42
4.9.1. Dagboek van uitgaven (Bijlage A)	42
4.9.1.1. Kolom: Volgnummer	42
4.9.1.2. Kolom: Datum van registratie	42
4.9.1.3. Kolommen: Bank X, Bank Y, Andere zichtrekeningen en gelijkaardige rekeningen, Kas 1, Kas 2.	42
4.9.1.4. Kolom: Bedrag totaal.	43
4.9.1.5. Kolom: Goederen en diensten	43
4.9.1.6. Kolom: Bezoldigingen	43
4.9.1.7. Kolom: Diensten en Diverse goederen.	43
4.9.1.8. Kolom: Andere.	44
4.9.1.9. Opmerking	44
4.9.2. Dagboek van ontvangsten (Bijlage A).	44
4.9.2.1. Kolom: Volgnummer	44
4.9.2.2. Kolom: Datum van registratie	44
4.9.2.3. Kolommen: Bank X, Bank Y, Andere zichtrekeningen en gelijkaardige rekeningen, Kas 1, Kas 2.	44
4.9.2.4. Kolom: Lidgelden.	45

4.9.2.5.	Kolom: Schenkingen en Legaten	45
4.9.2.6.	Kolom: Subsidies	45
4.9.2.7.	Kolom: Andere	46
4.9.2.8.	Opmerking	46
HOOFDSTUK 5.		
STAAT VAN ONTVANGSTEN EN UITGAVEN (BIJLAGE B)		47
5.1.	Principes	47
5.2.	Mag het minimummodel uitgebreid worden?	48
5.3.	Compenserende bedragen	48
HOOFDSTUK 6.		
DE TOELICHTING (BIJLAGE C)		49
6.1.	Principes	49
6.1.1.	Algemene principes	49
6.1.2.	Tijdstip van opstellen van de inventaris	50
6.1.3.	Belang en rol van de inventaris	51
6.2.	Minimum genormaliseerd schema van de staat van het vermogen	51
6.2.1.	Staat van het vermogen van de vzw	52
6.2.2.	Bespreking van de diverse posten op de staat van het vermogen	53
6.2.2.1.	Onroerende goederen, machines, roerende goederen en rollend materieel	53
6.2.2.1.1.	Indeling	53
6.2.2.1.2.	Gebruiksrecht	54
6.2.2.1.3.	Overzicht	55
6.2.2.2.	Voorraden	55
6.2.2.3.	Vorderingen	57
6.2.2.4.	Geldbeleggingen en liquiditeiten	57
6.2.2.5.	Andere activa	59
6.2.2.6.	Schulden (financiële schulden, leveranciers, belastingen, RSZ, personeel, leden, enz.)	59
6.2.2.7.	Andere schulden	60
6.2.3.	Rechten en verplichtingen	61
6.2.3.1.	Beloofde subsidies en beloofde schenkingen	61
6.2.3.2.	Andere rechten	62
6.2.3.3.	Hypotheken, hypotheekbeloften, gegeven waarborgen	62
6.2.3.4.	Andere verbintenissen	62

6.3.	Waarderingsregels	63
6.3.1.	Toelichting.	63
6.3.2.	Samenvatting van de waarderingsregels	63
6.3.3.	Waarderingsregels m.b.t. bezittingen en schulden die in de staat van het vermogen zijn opgenomen	64
6.3.4.	Hoe moeten vzw's voor de eerste keer waarden?	65
6.3.4.1.	In het verleden werd nooit een staat van bezittingen en schulden opgesteld	66
6.3.4.2.	In het verleden werd wel een staat van bezittingen opgemaakt	66
6.3.4.3.	Opmerking	66
6.3.5.	Hoe moeten de "rechten" en "verbintenissen" gewaardeerd worden?	66
6.3.6.	Vrijstelling van waardering	67
6.4.	Aanpassing van de waarderingsregels.	67
6.5.	Bijkomende inlichtingen	68

HOOFDSTUK 7.

	GEVALLENSTUDIES	69
7.1.	Toelichting	69
7.2.	Case 1 – Het strikte model zoals voorzien in het KB	70
7.2.1.	Situering en gegevens van de vzw	70
7.2.2.	Boekhoudkundige verrichtingen.	71
7.2.3.	Inschrijvingen in het dagboek van uitgaven volgens het model vastgelegd bij KB	73
7.2.4.	Inschrijvingen in het dagboek van ontvangsten volgens het model, vastgelegd bij KB	74
7.2.5.	Staat van ontvangsten en uitgaven (neer te leggen op de griffie van de Rechtbank van Koophandel)	75
7.2.6.	Inventaris en Staat van het vermogen en Toelichting (neer te leggen op de griffie van de Rechtbank van Koophandel).	75
7.3.	Case 2 – model aangepast aan eigen behoefte van de vzw	77
7.3.1.	Situering en gegevens van de vzw	77
7.3.2.	Boekhoudkundige verrichtingen.	77
7.3.3.	Inschrijving in het dagboek van uitgaven, vastgelegd bij KB, maar uitgebreid volgens behoefte van de vereniging	78
7.3.4.	Inschrijving in het dagboek van ontvangsten, vastgelegd bij KB, maar uitgebreid volgens behoefte van de vereniging	79

7.3.5.	Staat van ontvangsten en uitgaven (neer te leggen op de griffie van de rechtbank van koophandel)	80
7.3.6.	Inventaris en Staat van het vermogen en Toelichting (neer te leggen op de griffie van de rechtbank van koophandel)	80
7.3.7.	Opmerking	81
7.4.	Case 3 – Eigen model voor een vzw zonder btw-nummer (niet conform aan het KB)	82
7.4.1.	Situering en gegevens van de vzw	84
7.4.2.	Boekhoudkundige verrichtingen.	87
7.4.2.1.	Fortis bank (zichtrekening)	87
7.4.2.2.	ING bank (zichtrekening).	89
7.4.2.3.	Kasboek.	90
7.4.2.4.	ING deposito	91
7.4.3.	Boekhoudkundige verwerking.	92
7.4.3.1.	Fortis bank (zichtrekening)	92
7.4.3.2.	ING bank (zichtrekening).	98
7.4.3.3.	Kasboek.	102
7.4.3.4.	ING deposito	103
7.4.3.5.	Afschrijvingstabellen inzake de waardebepalingen	104
7.4.4.	Documenten verplicht neer te leggen op de griffie van de rechtbank van koophandel	105
7.4.4.1.	De staat van ontvangsten en uitgaven	105
7.4.4.2.	De inventaris en de staat van het vermogen	106
7.5.	Case 4 – Boekhouding indien de vzw een btw-nummer heeft.	107
7.5.1.	Inleiding.	107
7.5.2.	Situering en “overname” van de bestaande boekhouding	109
7.5.3.	De inventaris en de staat van het vermogen per 31 december 2004	118
7.5.4.	Boekhoudkundige gegevens.	120
7.5.4.1.	Uitgaande facturen	121
7.5.4.1.1.	De uitgaande facturen en/of creditnota’s.	122
7.5.4.1.2.	Inschrijvingen in het dagboek voor uitgaande facturen	126
7.5.4.1.3.	Inschrijving in het dagboek voor uitgaande creditnota’s.	129

7.5.4.2.	De inkomende facturen	130
7.5.4.2.1.	De inkomende facturen, de creditnota's en de kostennota's	131
7.5.4.2.2.	Inschrijving in het dagboek der inkomende facturen	132
7.5.4.2.3.	Inschrijving in het dagboek der inkomende creditnota's	135
7.5.4.2.4.	Toelichting bij het begrip "medecontractant" in het "inkomende facturenboek"	136
7.5.4.3.	De financiële verrichtingen	137